

Aan de Tweede Kamerfractie van de
Partij van de Arbeid
t.a.v. de heer J. Recourt
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum

18 december 2015

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

J.M.A. Timmer

Onderwerp

Advies op het initiatief-wetsvoorstel herziening partneralimentatie

Geachte heer Recourt,

Bij mail van 19 juni 2015 heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) om advies gevraagd over het initiatief-wetsvoorstel tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van enige andere wetten in verband met de herziening van het stelsel van partneralimentatie. Dit advies is voorbereid door leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking concept-wetsvoorstel

Het initiatief-wetsvoorstel beoogt, blijkens de memorie van toelichting, de partneralimentatie eerlijker, simpeler en korter te maken. Daartoe wordt voorgesteld de grondslag te veranderen, de berekeningsmethodiek te vereenvoudigen en de (maximum) duur van de alimentatie te verkorten. Hierbij zijn kansen op de arbeidsmarkt het uitgangspunt. Het wetsvoorstel voorziet ook in een prikkel om weer zelfstandig op eigen benen te staan. In huwelijkse voorwaarden of bij een geregistreerde partnerschapsovereenkomst kunnen partijen afspraken maken die afwijken van de wettelijke minimumregeling, waarbij contractsvrijheid het uitgangspunt is.

Advies

De NVvR kan zich vinden in het voornemen van de indieners van het initiatief-wetsvoorstel om de berekening van de partneralimentatie te vereenvoudigen. Zoals opgemerkt in de memorie van toelichting, is de nu gebruikte berekeningsmethodiek door de rechterlijke macht zelf opgesteld. Hiertoe is de rechterlijke macht overgegaan, omdat de wetgever geen regels heeft gegeven die in alimentatiezaken kunnen worden toegepast. De NVvR is dan ook

van mening dat het goed is dat de wetgever met dit initiatief-wetsvoorstel haar regelstellende verantwoordelijkheid neemt.

De in de memorie van toelichting genoemde doelstelling van het initiatief-wetsvoorstel, te weten het eerlijker en simpeler maken van de partneralimentatie, wordt volgens de NVvR echter met dit voorstel niet gehaald. Het ter advisering voorgelegde initiatief-wetsvoorstel geeft de NVvR dan ook aanleiding tot het maken van de volgende inhoudelijke opmerkingen.

De nieuwe grondslag

Blijkens de memorie van toelichting dient volgens de initiatiefnemers de grondslag voor de partneralimentatie de compensatie te zijn voor de gedurende het huwelijk als gevolg van de tijdens het huwelijk gemaakte keuzes ontstane verlies van verdien capaciteit. Hiermee wordt aangesloten bij de werkelijk vóór het huwelijk bestaande verschillen tussen de partners. Volgens de NVvR wordt met deze gedachtegang miskend dat echtscheiding ook kan optreden na een huwelijk van tientallen jaren, waarbij de situatie van de partners vóór het huwelijk mogelijk niet meer aansluit bij de maatschappij van vandaag de dag en waarbij de rolverdeling tussen man en vrouw anders was. Waar het nu wellicht minder gangbaar is om als vrouw thuis te blijven voor de kinderen, was dat in het nog redelijk recente verleden niet het geval. Het uitgangspunt dat beide partners tijdens het huwelijk als zelfstandige entiteit moeten blijven opereren, is gelet hierop voor recent gesloten huwelijken realistischer dan vroeger. Met deze maatschappelijke aspecten moet volgens de NVvR rekening worden gehouden bij het inrichten van een nieuw systeem van partneralimentatie. Daarbij: hoe realistisch is de kans dat iemand na dertig jaar niet te hebben gewerkt, nog een plek vindt op de arbeidsmarkt? Volgens de NVvR kan niet van alle gewezen echtgenoten na echtscheiding worden verwacht dat zij in de eigen inkomsten kunnen voorzien. De voorgestelde berekeningssystematiek, die de NVvR overigens niet helder voorkomt, kan derhalve in een beduidend aantal gevallen voor onredelijke situaties zorgen. Ten slotte is ook thans de praktijk nog anders dan de theorie. Nog steeds blijkt dat, wanneer er kinderen worden geboren, vele ouders van mening zijn dat de zorg voor het kind niet vijf dagen in de week aan anderen moet worden overgelaten, en is dan het gevolg dat één van de partners het aantal arbeidsdagen per week in elk geval substantieel beperkt, met groot verlies van carrièrekansen.

Hardheidsclausule

De NVvR voorziet dat, mede gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, de herziening van de partneralimentatie zal leiden tot menige onredelijke situatie na echtscheiding. Als de hardheidsclausule in veel gevallen uitkomst moet bieden, dringt de vraag zich op of het systeem niet juist rechtsonzekerheid in de hand werkt, in plaats van zorg draagt voor een vereenvoudiging hiervan. De NVvR acht het voorts niet wenselijk dat aan het begin van het huwelijk niet-wijzigbaar zou kunnen worden afgezien van recht op alimentatie, dan wel een levenslange alimentatie zou kunnen worden overeengekomen.

Evaluatie

De NVvR adviseert de indieners van het initiatief-wetsvoorstel om, gelet op de in dit advies genoemde bezwaren, in het wetsvoorstel op te nemen dat de voorgestelde herziening van het stelsel van partneralimentatie na een, van te voren vastgestelde periode, zal worden geëvalueerd, zodat kan worden onderzocht of de gewenste verbetering van het stelsel is bereikt.

Voorgesteld artikel 401, derde lid

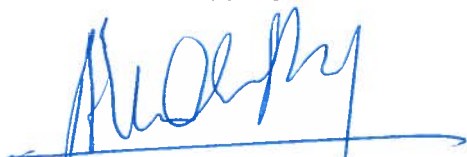
Ter zake van het voorgestelde artikel 401, derde lid, merkt de NVvR op dat de tekst van het artikellid en de bij dit artikel behorende toelichting niet overeen komen. Waar in het artikellid wordt gesproken over de mogelijkheid tot wijziging van huwelijkse voorwaarden of een schriftelijke overeenkomst betreffende levensonderhoud wegens *grove miskening* van de wettelijke maatstaven, spreekt de memorie van toelichting over de mogelijkheid voor de rechter om een in een overeenkomst opgenomen termijn te wijzigen, als deze door wijziging van de omstandigheden niet meer voldoet aan de wettelijke maatstaven. Dit ware aan te passen in het initiatief-wetsvoorstel, dan wel in de memorie van toelichting

Conclusie

Gelet op het voorgaande is de NVvR van mening dat de doelstelling van het initiatiefwetsvoorstel, namelijk het eenvoudiger en eerlijker maken van de alimentatieberekening, niet wordt gehaald. Het wetsvoorstel gaat teveel uit van een *gewenste* maatschappelijke praktijk ten aanzien van de rol van partners in het huwelijk als het gaat om het blijven van een zelfstandige entiteit. Hiermee wordt miskend dat veel huwelijken nu nog zijn gestoeld op een andere zienswijze, bijvoorbeeld ten aanzien van de zorg voor eventuele kinderen. Bovendien komt de in het voorstel als uitgangspunt genomen kans op een succesvolle terugkeer op de arbeidsmarkt in geval van een langdurig huwelijk (bijvoorbeeld tientallen jaren) de NVvR niet realistisch voor. Hierdoor kan in een substantieel aantal gevallen niet van gewezen echtgenoten na echtscheiding worden verwacht dat zij in eigen inkomsten kunnen voorzien, waardoor de nieuwe berekening voor onredelijke situaties kan zorgen, met een regelmatig beroep op de hardheidsclausule tot gevolg. De NVvR adviseert de initiatiefnemers om het initiatief-wetsvoorstel daarom de voorgestelde wijziging van het stelsel van partneralimentatie in heroverweging te nemen.

Mocht er toch voor worden gekozen de in het onderhavige initiatief-wetsvoorstel voorgestelde wijze van alimentatievaststelling door te voeren, dan adviseert de NVvR de berekeningsmethodiek, die bepaaldelijk niet eenvoudiger lijkt dan de huidige, na verloop van een van te voren vastgestelde periode te evalueren, teneinde te kunnen onderzoeken of de gewenste verbetering van het stelsel is bereikt, en daarnaast aan de in het advies genoemde bezwaren aandacht te besteden in het wetsvoorstel en in de memorie van toelichting.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

mr. A.V. van den Berg
plaatsvervangend voorzitter